

gyermekirodalmi lap
2025. szeptember

NAPSUGÁR

SZÍVARANY

Szívünkbe gyűjtjük nyári emlékeinket, azokból merítünk erőt a munkás hétköznaphoz. Hála Istennek, nem egyedül küszködünk a tennivalókkal. Akad majd valaki, aki nálunk jobban, és valaki, aki nálunk gyatrábban végzi a dolgát.

A Napsugár oldalain Móra Ferenc vásári krónikáját böngészve búcsúztatjuk az elilliant nyarat. A tűzvölgyi rezervátum főszereplői titok-konferenciát tartanak. Nyaralónaplót olvasunk, Benedek Elekkel a test mulandóságán töprengünk. Ezután bevásárolunk és barátkozunk.

Kőszabósza Thaiföldön kalauzol bennünket, majd meglátogatjuk a zabolai Mikes-kastélyt. Betekintünk a nemlátók világába, szömeséből okosodunk. Messzire és magasra ugrunk, emlék-szemüveget eszkalálunk. Boldog születésnapot kívánunk egy kolozsvári iskolának, és az órarendet csak pár hét múlva töltjük ki mókás-vicces, komoly-tudós, mesélő-mélázó barátunk, a Napsugár segítségével!

László Noémi
főszerkesztő

CÍMLAP: OROSZ ANNABELLA

NAPSUGÁR, gyermekirodalmi lap. LXIX. évfolyam 761. szám. Kiadja a NAPSUGÁR Kft.

Főszerkesztő: László Noémi • Képszerkesztő: Bak Sára • Szerkesztő: Berki Tímea

Lapterv: Division Boutique Agency • DBA (www.teamdba.co)

Megrendelhető: 400462 Cluj, Bld. C. Brâncuși nr. 202 ap. 101 • 0264418001

naps.sziv@napsugar.ro • www.napsugar.ro • www.facebook.com/napsugar.szivarany

A lapok árát a következő bankszámlákra várjuk: RO45RNCB0106026602080001 BCR CLUJ,

RO70BTRL01301202P90961XX BT CLUJ, SC NAPSUGÁR-EDITURA SRL, CUI: 210622.

Készült a kolozsvári TipoOffset Kft. nyomdájában, nyomdai előkészítés: Komáromy László.

ISSN 1221-7751

ÁRA 10 LEJ

TÁMOGATÓINK:

A VÁSÁR

Édesapám szűcsmester volt. Hat legénynyel, két inassal varrta a sok szép subát, tulipántos ködmönt. Én gyerek-eszemmel föl nem tudtam érni, minek az a tenger sok suba, az a tömérdek ködmön. El nem bírjuk mi azt szagatni, ha mindennap másikat veszünk is magunkra.

– Nem is nekünk készül az, fiam – okosított föl az édesapám.

– Hát ugyan kinek?

– Mindenkinek, akinek szüksége van rá. Akad ennek mindnyájának gazdája a vásárban. Azért megy az ember a vásárba, hogy túladjon azon, amiye van, és vegyen helyette olyant, amiye nincs.

Másnap reggel, mire kidörgöltem szememből az álmodot, se egy árva subát, se egy fia ködmönt nem láttam a házunknál.

– Mind kivitték azt a vásárba még hajnalkor – mondta édesanyám. – Odakint van édesapád is, árulja. Gyerünk ki mi is, szerencsét próbálni.

Ki is mentünk, hanem én egy kicsit megcsatlakoztam a vásárban.

– Nini, édesanyám, hiszen ez a vásár csak olyan, mint a piac.

– Olyan, fiam. Csakhogy ahány száz ember van a piacon, annyi ezer ember van a vásárban. Mindenki abban bizakodik, hogy ahol ilyen sokan vannak, ott könnyebb adni-venni.

Csakugyan, annyi volt ott az ember, hogy csak úgy nyüzsgött, mint varjúsereg a mezőn. A mi városunk népének is kint sürgött-forgott kicsije-nagyja. A pajtásaim is mind itt hizlalták a szemüket. Ki az állatseregletes bódé előtt ácsorgott, ki a bicskahányást nézegette, ki meg a mézeskalácsos sátrak körül tátotta a száját. Legjobban irigyeltem Jani cimborámat: az a forgó komédiában lovagolt valami furcsa lovon, amelyiknek a farka helyén is feje volt. Odarikantott nekem is nagy büszkén:

– Gyere, öcsém, huszárnak!

Előbb édesapámat kellett megkeresni. Alig találtuk meg a nagy sokadalomban, a sok mindenféle mesterember közt. Ott álltak hosszú sorban a rostások, a kádárok, a szappanosok; takácsok kínálták a hófehér vásznat, kalaposok a pörge kalapokat, csizmadiák a csikorgós csizmákat, szabók a sok szép ruhát.

Édesapám egy híján mind eladta már a sok subát, arra az egyre is éppen alkudott egy nagy bajuszú juhász. Valami szép pávaszemés, tulipántos, selyemmel kivarrott suba volt. Ahhoz való volt az ára is: kerek száz pengő.

– Így van ez – mondta a juhász, ahogy beleolvastatta a pénzt az édesapám markába. – Az elébb huszonöt birkát adtam el száz pengőért, most meg öt birkának a bőréért oda a száz pengő.

– Az ám, atyámfia – azt mondja erre az édesapám –, csakhogy két hétig dolgoztam ám harmadmagammal azon az öt bőrön, míg suba lett belőlük. Ehol-e, még a fiam is segített benne. Ő nyögött helyettem, mikor nagyon elfáradtam a bőrtörésben.

– Nagyra nőj, öcsém – ütött a vállamra a juhász, s markomba nyomott egy szörnyen penészes krajcárt. – Végy rajta vásárfiát.

– Nini – nevetett édesapám –, hazakerült a krajcárom. Reggel kaptam a helypénzszedőtől, aztán itt a karimáján lekapartam róla a penészt: azt néztem, jó pénz-e.

– Jó ez, csak volna belőle egy tarisznyával – mondta a juhász –, én az előbb kaptam valami kovácslegénytől. Sajtot vett tőlem.

– No lám – csudálkozott édesapám –, pedig én egy bosnyáknak adtam reggel a penészes krajcárt, mikor botot vettem tőle.

Ilyen gyorsan forog a vásárban a pénz. Én nálam se ért rá megmelegedni a penészes krajcár. Lovat nem adtak érte, vettem rajta cukorfütyülőt. S úgy mentem haza a vásárból, mint a gőzös: fütyülve.

CSEH KATALIN

ŐSZELŐ

Jön az ősz, lépked már,
új ruhát ölt a határ.

Közeleg, jön az ősz,
kedves nyár, most elköszönsz.

Színes ősz poroszkál,
fészket rak a csöndmadár.

Megjött már, itt az ősz:
fák fölött álom köröz.

KISS LEHEL

KISASSZONY NAPJA HAJNALÁN

Kibukkan a hajnal
a hegy mögül máris,
s felharsan a világ
– fényes katedrális –
ezerféle színe,
ezerszínű árnya.

Kéklő arany boltján
fecskénépek szárnya
cikkancs, peng csapongva.

Szirmuk szerteszórják
a Napból kiserkent,
földöntúli rózsák.

ANTAL ANDRÁS BÚCSÚ

Pihen a sok szénaboglya,
mindegyiken egy-egy gólya,
kora őszi, párás reggel,
fél lábon is ébredni kell.

Nagy esemény lesz a héten,
induláshoz minden készen,
tollázkodva jelre várnak,
intését a napsugárnak.

Az őszi nap fenn az égen,
varázsszó hangzik a réten.
Szárnysuhogás, mind felszállnak,
Afrikáig meg sem állnak.

BERTÓTI JOHANNA
**OLVASNI JÓ
BÁRHOL**

Ágyban, kádban,
kisszobában,
vén diófán,
ósvi szófán.

Városon vagy falun
a betűket falom.

Erdőszélen,
mezőn, réten,
tengerparton,
kertben, strandon.

Egy remek könyv,
legyél bárhol,
– rejtély! csoda! –
garantáltan

odaláncol
akárhova.

DIMÉNY-HASZMANN ÁRPÁD

OLVASOM A NYÁR VERSEIT

A házat, majd az udvart,
és mögötte a dombot is magára hagyom,

csupáncsak azért, hogy láthassam,
ma például, a rózsabogár röptét,

zölden zizegő páncélját,
a bokrot, melyet dongva őriz,

és annak apró fehér virágait,
a nyárnak vajúdjott kincseit,

és a hosszan elnyújtózott délutánt,
még a szabadon kószáló szél se libben,

és a térdig érő füvet,
ahogy meg-meghajol,

és a büszke gólyát,
előttem gyalogol,

egyet lép, majd megáll,
majd ismét lép, verset ír a fűbe,

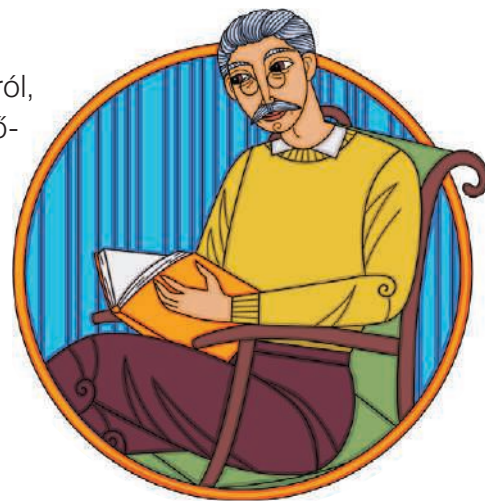
s én csendben, mozdulatlanul,
olvasom törékeny lábnyomát.

TAR KÁROLY
E-KÖNYV

e-könyv e könyv
lapos egy lapos
papírtalan oldalon
elfér sok ezer dalom

e-könyvem zsebembe
ügyesen belefér
velem mi eszembe
jut és szépen zenél

MESEK A ZÖLD FOTELBŐL. Hallottatok Öcsiről, Krisztinkáról, Vilikéről vagy Vilmos atyáról? Találkoztatok-e Szikra Ferkóval, Győzelmes Gábriellel? Róluk egy zöld fotelben ülve mesélt nagy kedvvel Méhes György író. Szerzőinket arra kértük, az ő szellemében írjanak új történeteket mindannyiunk örömére!

SZÓCS MARGIT

A TŰZVÖLGYI REZERVÁTUM

A titok-konferencia

Villámgyorsan esteledett. Ambrus az angol feladatot még napvilágnál kezdte. Mire a végére jutott, már alig látta a betűket. A konyhából a készülő vacsora illata szállt. Ambrus megnézte pittyegő telefonját. Hanna üzente, hogy Lili, Sára és Gábrriel vannak nála: „Gyere gyorsan, titok-konferenciát tartunk!”

Alighogy asztalhoz ült a család, Hanna apja, Ligeti Péter kopogtatott. Levegőt kapkodva haddarta Ambrus apjának:

– Sajnálom, Miki, hogy zavarlak. Segítség! Áramszünet van nálunk, nem sikerült helyreállítanom. Tudod, milyen súlyos következménye lehet...

– Egész doboz gyertyám van, szívesen odaadom – mondta Ambrus.

– Köszönöm, az nekünk is van – hártott Péter.

– Legalább nem lesz olyan nagy a villanyszámlátok... – szólt Ambrus anyja, de elhallgatott, mert férje rosszallóan nézett rá.

A párbeszéd szöveget ütött Ambrus fejében.

– Miért olyan nagy a számla, Péter bácsi? Elromlott az árammérő? – kérdezte.

– Előfordulhat – mondta nagybátyja. Lerítt róla, hogy kerüli a témát.

Ambrus apja felpattant, két szelet kenyér közé tette a tojásrántottát, belebújt pulóverébe, és elindult a szerszámosládáért.

– Mehetek én is? – kérdezte Ambrus. – Hanna meghívott. Ott van Lili is a városból érkezett barátainkkal.

A szülők ellenezték a látogatást, de Péter meggyőzte őket:

– Miért ne jöhetne? Vakáció van. Nálunk egy focicsapat is elalhat.

Ambrus pizsamát, fogkefét dobált hátizsákjába, zsebre vágta a telefont, és szendviccsé alakította maradék vacsoráját.

Sietve léptek ki az ajtón. Csípős tavaszi szél csapott arcukba. Dideregve szálltak be a terepjáróba.

– Talán rövidzárlat – mondta Péter Ambrus apjának vezetés közben. – Mióta beköttettem az ipari áramot, ez az első meghibásodás. Nem hívhatunk hivatalos szerelőket, remélem, te megoldod.

Ambrus hegyezte a fülét, nem értette, miről beszél a nagybátyja. Fogta okostelefonját, és bepötyögte a google-keresőbe: ipari áram. A találat nyomán a következőt olvasta: Az ipari áramot leginkább az ipar használja, de magánházaknál is előfordul, ahol valamilyen nagyfeszültséget igénylő folyamatos munkavégzés történik, például autószerelő műhelyek esetén.

– Vállalkozást indítasz, Péter bácsi? Azt olvastam az interneten, hogy rendkívüli áramfogyasztás esetén van szükség ipari áramra – kérdezte nagybátyjától.

– Már csak az hiányozna! Így is alig győzöm a munkát. Megállás nélkül loholok a kórház és a kutatóközpont között. Nem beszélve a kiszállásokról... – panaszkolta nagybátyja, amint parkolt.

Paula az ajtóban várta őket, két elemlámpa fénylött a kezében.

– Fogjátok, siessetek, nehogy baj legyen belőle – mondta a férfiaknak, majd bevezette Ambrust a gyertyával megvilágított balett-terembe.

– Hurrá! – kiáltott a félhomályban üldögélő társaság.

– Végre elkezdhetjük a titok-konferenciát – örvendezett Hanna. – Amíg vártunk, elmeséltem az elmúlt napok furaságait. Jól tettem? – kérdezte Ambrustól.

– Nincs rejtegetnivalóm a barátaim előtt – mondta a fiú. – Képzeljétek, az imént újabb rejtélybe botlottam – mondta Ambrus, és elmesélte az áramszünet kapcsán hallottakat.

– Hallottam szüleimet a villanyszámláról beszélgetni. Úgy tűnik, szinte rámegegy apám fize-

tése. Azt hittem, mindenkinél így van, ilyen drága az áram – magyarázta Hanna.

– Dehogyan! – szökött Lili. – A te apád híres sebész, kutató, rengeteget keres. Tudományos cikkeket is ír orvosi szaklapoknak. Ha a keresete nagy része villanyszámlára megy, az több mint gyanús.

– Azért hívtam össze a titok-konferenciát, mert egyre több a megmagyarázhatatlan dolog – mondta Hanna. – Ki kell találnunk valami nyomravezetőt. Mivel a fejenállás okosít, javaslom, hogy első napirendi pontként másszunk fel a bordásfalra, és öt percig fejjel lefele lógva gondolkodjunk.

A javaslatot kirobbanó nevetés követte. Néhány pillanat múlva a társaság úgy csüngött a bordásfalon, mint nappali álmukat alvó denevérek.

Az est hátralevő részében teljes fényben folytatódott a konferencia, mivel Ambrus apjának sikerült helyreállítania az áramszünetet.

(Folytatjuk)

SZEPTEMBERKE

Kedves Naplóm! Ne haragudj, hogy így elhanyagoltalak, de nem voltam itthon. Tegnap értünk haza a tengerről, és oda nem vihettek magammal, mert ott csupa homok és víz volt minden. Eláztál volna, ha magammal viszlek. Hat napig voltunk ott anyával, apával és a tesómmal. Lehet, meg sem ismeresz, olyan barna vagyok, a víztől még kicsit sós is.

Mindenféle fürdőruhás felnőttet és gyermeket láttam: egyesek a vízben kiabáltak, labdázta-
tak, úsztak, mások a parton homokvárat építettek, aludtak, olvastak vagy beszélgettek. Minden nap többször is végigsétált egy bácsi a parton, akinek a bőre a naptól nem is barna volt, hanem valósággal fekete, és kukoricát árult egy kosárból. Azt kiabálta: „Kukurica, kukurica!” Ez olyan viccesen hangzott, mert itthon, tudod, nem így mondjuk.

Képzeld, egyik napom nagyon síróra sikeredett, mert amikor jöttem kifelé a vízből, és már értem volna a partra, valami puha több helyen is a bőrömhöz ért, és megcsípett. Anya azt mondta, medúza. Egész nap sajgott a lábam, a hátam, a hasam, és még másnap is éreztem

kicsit. Szerencsére több medúzával aztán nem találkoztam, s így a tesómmal kedvünkre pancsolhattunk, labdázhattunk a vízben. Anya minden reggel és délután, amikor kimentünk a partra, bekente a nyakamat, a hátamat, a hasamat, nehogy megégjek, mert azt mondják, az is nagyon fáj.

S ha több medúzát nem is, egyik délután, amikor elmentünk sétahajózázni, láttunk delfinet. Olyan érdekesen, hullámzóan mozogtak, le se tudom írni neked! Furcsa hangokat adtak ki, amikor feljöttek a víz felszínére, és aztán nagy csobbanással elmerültek, majd újra és újra. Nagyon gyorsak voltak és szépek. Ahogy rájuk sütött a nap, csillogtak és táncoltak a vízben. Azt hiszem, mindig boldogak, és azért tesznek így.

Nemcsak a vízben és a parton volt szórakoztató az elmúlt hét, hanem az éttermekben is, ahol sok-sok ember társaságában a tesómmal, anyával és apával együtt ebédeltünk vagy vacsiztunk. Mindenki vidáman beszélgetett, mi is, és mindig szólt valamilyen zene. Egyesek még táncrea is perdültek!

A szálloda! Hát a szálloda elképesztő volt! Legalábbis nekem! Mert, tudod, én soha nem jártam ilyen magas épületben: a tizenkettedik emeleten laktunk, és naponta kellett fel-le lifteznünk. Süllyedtünk és emelkedtünk, süllyedtünk és emelkedtünk percekig! Húúúaaa! Nagyon élveztem!

A szobánk tágas volt, az ágyam kényelmes. Estére a tengerezésben mindig úgy elfáradtam, hogy azonnal elaludtam, és már javában süttött a nap, amikor felébredtem. Amikor felkeltem, kacsintott és intett is, hogy gyorsan, gyorsan, gyerünk, vár a tenger!

Egyik éjszaka azonban nagyon rosszat álmodtam. Egy borzos fickó jött oda hozzám, hideg kezével a nyakamhoz ért, megremegtem. Valamit a fülembe súgott, de nem értettem, mit, aztán hirtelen szárnya nőtt, és felemelkedett a levegőbe, barna leveleket szórt a fejemre, és szállt. Távolodóban még azt süvöltötte gúnyosan:

– Szia, Regina! Az én nevem Szeptemberke! Vége a vakációnak! Ennyi volt, ha-ha-ha! Haza kell menned! Ősz jön, ősz lesz! Iskolába kell

menned! Irány az iskola! Tanulás, tanárok, jegyek...! Ha-ha-ha!

Megérted, ugye, hogy akkor reggel milyen szomorúan ébredtem? Ugyanolyan szomorú és rosszkedvű voltam, mint kint az időjárás: a szellőcskéből szél kerekedett, a tenger fekete lett és haragos, nagy hullámokkal közelített a parthoz, és elmosott minden homokvárat, lapátot, kisásót. Az enyémet is! A labdámat messze vitte! Az volt a tengerezés utolsó napja, aznap már nem is mehettünk be a vízbe, nehogy elsdorjon. Valamiért megharagudhatott, talán összeveszett a nappal is, mert az is elbújt a felhők mögé vagy a víz alá. Én még szívesen maradtam volna, hátha másnapra újra jó kedve lenne, és úszkálhatnék, lubickolhatnék benne, de sajnos nem, tényleg indulni kellett haza. Anya is, apa is csak azt hajtogatta, ennyi volt, a tengerezés lejárt.

Csoda-e, kedves Naplóm, hogy most is szomorú vagyok? Sajnos, igaza volt annak a gonosz Szeptemberkének. És mindenért ő a hibás, mindenért ő! Nemrég érkeztem haza. Ma volt a sulis első napja.

AZ ŐZHÚS

Magyar népmese

BENEDEK ELEK nyomán

Ment, mendegélt a sündisznó a rengeteg erdőben, pataknak a mentén, s találkozott az őzzel. Már jó meszsziről kiáltott a sündisznó:

– Szervusz, testvér, hogy vág a bajusz?!

– Jól vág – felelt az őz –, de hogy mersz te énvelem így beszélni?

– Vagyok én olyan legény, mint te. Nem teszel te olyat, hogy utánad ne csináljam.

Ej, megmérgeledik az őz, hogy egy macskabéka teremtés ilyen kicsibe veszi őt.

– Hát jer ki velem versenyfutásra! Menjünk ki a hegy tetejébe, s amelyik hamarabb ér a patakhoz, annak a másik egész életére legyen hűséges szolgálója.

– Itt a kezem, nem disznóláb! – rikkantott a sündisznó.

Ahogy fölértek a hegyre, az őz nekifutamodott a lejtőnek. A sündisznó összezsugorodott, úgy hengergőzött utána. Mikor az őz a patakhoz ért, keresztülesett a fején, és nyakát szegte. A sündisznó később ért oda. Sajnálta az őzet,

de hamar megvigasztalódott. Nekiállott a húsának, és jóllakott belőle. Evett, aludt, s meg sem moccant az őz húsa mellől.

Teltek-múltak a napok, s még mindig annyi volt az őz húsából, hogy fél esztendőre is elég lett volna a kicsi sündisznónak. Egyszer azonban odaállít egy kiéhezett róka, s köszönti:

– Adjonisten, sündisznó!

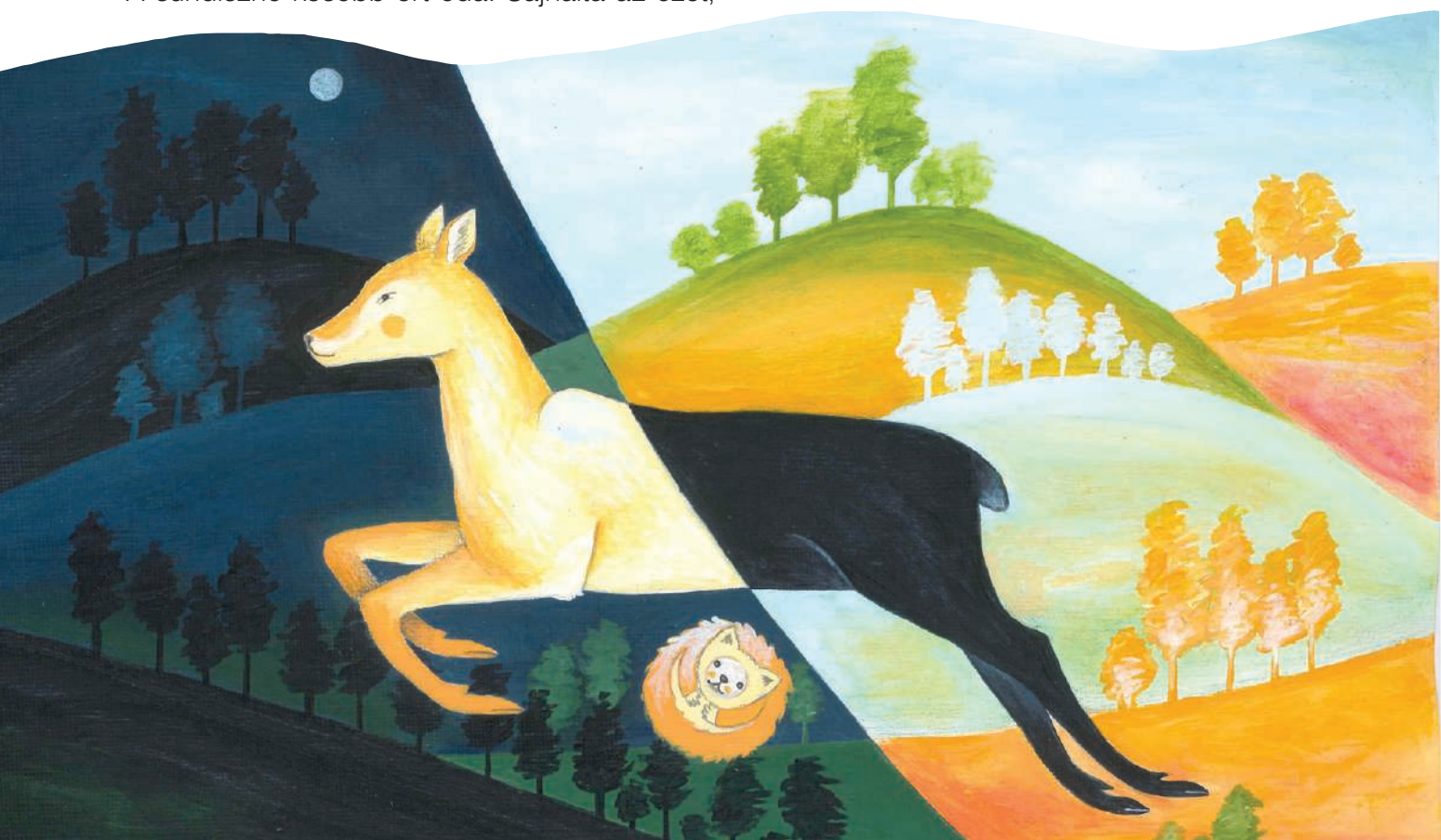
– Adjon Isten, ami nincs, róka koma!

– Én már eleget kértem, de nem ad – kesergett a róka. – Látom, hogy neked több van a soknál, adj belőle.

A sündisznó adott a rókának annyi húst, amennyi csak belefért. Az pedig ott felejtette magát három napra, nem is akart elmenni. A harmadik nap így szólt a sündisznó:

– Róka koma, állj tovább. Mindjárt egy betevő falás sem marad nekem. Pedig ez a hús becsületes keresményem.

– Nem megyek – toppantott a róka. – Oszszuk kétfelé, ami még van.

A sündisznó beleegyezett az osztásba. A róka a húst háromfelé osztotta.

– Róka koma, ketten vagyunk. Nem jól van ez így!

– Dehogyan nincs jól. Az első adag az enyém, a másik engem illet, a harmadik pedig nekem dukál.

– Hát nekem mi dukál?

– Mondtam már! Nem érted?! Az első adag az enyém, a második engem illet, a harmadik nekem dukál.

– Úgy-e? Majd meglátjuk! Megyünk a törvénybíró elé igazságért!

Elindultak a törvénybíró elé. Estére beértek egy faluba. A sündisznó egy tyúktól előtt csapdát lát, s azt mondja:

– No, itt a törvényszék. Aki ennek az ajtaján baj nélkül keresztülmegegy, azé lesz az őzhús.

A róka beleegyezett, s a sündisznót előretuszkolta. Ez szépen összezsugorodott, s átment. Utána a róka, de ő már nem fért át, a farkát odacsípte a csapda.

Jön ki reggel a gazda, messziről kiáltja:

– Tyúkhús kellett volna?! – s egy mogyorófa pálcával elverte a rókát. Közben azt kiabálta:

– Nesze, tyúkhús, ez a tied, ez téged illet, ez neked dukál!

A gazda ott hagyta. De a róka összeszedte az erejét, kiszabadult a csapdából, s visszavándorzogott az erdőbe.

Kérdi a sündisznó, mikor meglátja a rókát:

– Hát, koma, mit mondott a törvény?

– Reggelig két vas közt tartott, reggel pedig jött a törvénybíró, s félholtra vert. De már most csakugyan igazságosan osztom el a húst – fogadkozott a róka.

Hanem most is csak háromfelé osztotta az őzhúst.

Megint csak törvényre kellett, hogy menjenek. Ahogy mentek, egy farkasveremre találtak, s a sündisznó azt mondta:

– Ez is törvényszék, koma, aki ennek a tetején keresztül tud menni, azé lesz az őzhús.

A sündisznó könnyen áthengeredett. A rókát nem bírta meg a leveles ág, és belesuppant a verembe. Reggel ott találták az emberek, és félholtra verték. Nagy későre visszavándorzogott a sündisznóhoz, de megint csak háromfelé osztotta az őzhúst.

Harmadszor is törvényre mentek, de míg odajártak, arra vetődött egy farkas, és az őzhúst mind megette. Mikor a sündisznó s a róka visszatért a törvényről, egy porcogó csont nem sok, annyit sem találtak.

A NAGY BEVÁSÁRLÁS

1. rész

Még ötéves sem volt a kislány, amikor először merült fel benne a beszerzés gondolata.

Az egykori zűrzavaros időkben a felnőttek esze folyton azon járt, hogyan jussanak hozzá a napi élelemhez. Nemritkán a gyerekek is sorban álltak velük a boltok előtt a kisablakoknál, ahol az osztás általában zajlott naponta – kenyérért, húséért, paprikáért, de olykor banánért vagy narancsért, csokoládéért és kakaóért, de még tyúkszalámiért is: több személy több fejadagot vihetett haza. Amint a felnőttek hírért vették, hogy áru érkezett valahova, osztanak valamit, pillanatok alatt elterjedt az újság a rokonságban, és a nagycsalád apraja-nagyja odatódult a sorba rögvést – már aki nem volt éppen a munkahelyén vagy az iskolában, óvodában. Olykor hat-hét órát is ácsingóztak ott a családtagok, vagy még annál is többet, hóbanfagyban, napsütésben, esőben és szélben, sok emberrel tülekedve: csak így tudtak élelmet szerezni napról napra. A kislány zsenge kora ellenére már többször is állt sorban így élelmeért a nagymamájával és az édesanyjával.

A beszerzés tehát az egész családra kiterjedt, senki sem vonhatta ki magát a feladat alól – ami nem volt mindig egyszerű, hiszen sokszor összevesztek a sorban állók, sőt, olykor-olykor verekedés is kitört az ételosztás felett, mivel nem mindenkinek jutott az alapanyagokból. Vérre menő harc folyt akár egy fél kiló eperért is. De rengeteg mulatságos helyzet is alakult ilyenkor, amiért érdekes volt jelen lenni: az emberek fanyarul viccelődtek nyomorúságukon... Leginkább a vadászathoz volt hasonlatos az egész folyamat: feszült izgalommal járt, igénybe vette a résztvevők türelmét és minden ügyességét – és a végkimenetel mindig bi-

zonytalan volt: vagy jutott minden sorbanállónak az ételből, vagy nem.

Hát nem csoda, ha ebben a légkörben a kislány is kedvet kapott a nagy kalandhoz, zsákmányoló beszerzéshez. Ám ő egyes-egyedül szeretett volna elmenni bevásárolni, képesnek érezte magát arra, hogy egymaga hozzon döntéseket – és így ennivalóról gondoskodik a családjának. Kicsi korától önállóságra nevelődött, naphosszat eljátszott magában is a ház udvarán. Édesanyja olykor-olykor kipillantott rá azért főzés közben, így nem volt egészen felügyelet nélkül: a konyha ablaka egy iskolaudvarra nyílt, a betonkerítést kibontották, és a tömbházbéli gyerekek általában oda jártak át játszani mindenfélét kedvükre. A kislány legszívesebben Robinsonost játszott – édesapja olvasta fel neki esténként elalváskor a kalandos regényt, és kedvenc játékává lett elképzelni egy lakatlan szigetet, ahol boldogulnia kell saját erejéből... körös-körül senki emberfia, csak a fenyegető vadon kiszámíthatatlan állatokkal.

Egyszóval megérett az idő egy saját akcióra: meg tudja csinálni, gondolta, nosza, elmegy bevásárolni tiszta egyedül. S mivel minden reggel amúgy is egymaga baktatott fel az óvoda kapujáig a buszmegállótól, ahol édesapja kitétte őt, jogos érv is állt a rendelkezésére. A nagy akarat nála igencsak napirenden volt: szüleinél sok mindent sikerült elérnie ezáltal, utóbb még azt is, hogy édesapja a gyerekszobában egy igazi sátrat verjen fel neki, és ő tavasztól őszig abban aludjon. De egyszer régen, még kisebb korában arról is meggyőzte szüleit, hogy ebéd után az ő fényesre kinyalt tányérját visszategyék a kredencbe a többi tányér közé, hiszen az oly tisztán ragyogott szerinte, mintha elmosták volna...

(Folytatjuk)

Leszel a barátom? – kérdeztem,
te meg bólintottál szép csendben.
Eszel velem almát? – kérdeztem,
felezzük el, mondtad: én kezdem.
Megszökünk ma éjjel? – kérdeztem,
fejedet ráztad, hogy még nem, nem.
Itt leszel, ha félek? – kérdeztem,
megöleltél rögtön, éreztem.

ADY ANDRÁS
SZÍNEKRŐL

Az egyik barátom azt mondja, hogy az ő színe a fekete, ő egyébként nem az: a bőre nem, a szeme se, de az már igaz, hogy olyan veszekedős, verekedett is néhányszor. Akkor gyűröttnek, de tényleg boldognak látszott.

A másik barátom meg... akkor szerintem hófehér, és nem, mert nagytatája és mamája hajszínéhez hasonlít, évekre is sokkal kicsikébb, hanem mert állandóan békít és halk és... szóval nem olyan ember, aki lerúgja a takarót, inkább visszahúzza mindenkire. Mindenki másra.

És én milyen színű lennék? Nem tudom, ők sem. De ha már ők ketten valaha veszekednének, akkor tennék egymás helyett azt inkább velem!

KÓSZABÓCSA TANODÁJA – NYELVEK, KULTÚRÁK

THAIFÖLD

Szavádikáááááááá!
= Szia, te lány!
Szavádikráb! =
Szia, te fiú!

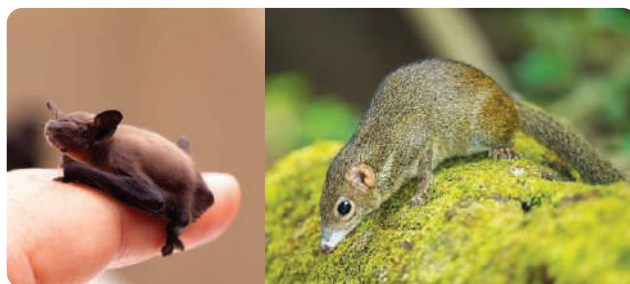

Thaiföld Dél-Kelet Ázsiában az Indokínai-félsziget gyöngyszeme. Keletről Laosz és Kambodzsa, délről Malajzia, nyugatról az Andamán-tenger és Mianmar határolja. Most, a csapadékos időszakban monszun, eső fogad. Nyugaton Phuketben, keleten a Szimái-öbölben fürödhetünk, és 1400 szigetre hajókozhatunk. A Khorat-fennsík, a Mekong és Csaophraja folyók alföldjeitől északra és nyugatra a 2565 méteres Doi Inthanon csúcson akad meg a szemünk.

Az ország közepén indázó liánok dzsungelé, esős monszunerdő vár, ahol a gurjunbalzsam-, sárkányalma-, fahéj- és kámforfa óriásait csodálhatjuk. A többszáz nemzeti park, vadászmentes övezet közül a 740 négyzetkilométeres Khao Sok nemzeti parkban makákót, fehérkezű gibbont, bambuszpatkányt, kockás pitont, picuri dongódenevért, a víz alatt pedig medúzát, tengeri rózsát, legyezőkorallt keresünk.

Lombkorona-házban éjszakázunk. A folyók közelében manióka-, kukorica-, cukornád-, kókuszdió-, pálmaolaj-, ananász- és rizsültetvényeket látunk. Thaiföld 6,5 millió tonna rizset és 1500 fajta erdei orchideát ad évente a világnak!

Kanchanaburiban elefánttetésnél segédkezünk, máshol a hátán túrázunk, kiülünk a nyakába. Az elefánt nemzeti állat, ünnepnapját március 13-án tartják, ürülékéből készült ökoszuvenírt kapunk. A fehér elefántot szentként tisztelik, Buddhához és a királyhoz kötik. A buddhizmust Rámáthibadi király tette államvallássá a XIV. században. Thaiföld ma is királyság, bár diktatúra korlátozza a szabadságukat. 1939-ig Sziámnak nevezték az országot, melynek mai neve keveset ér, hiába maradtak szabadok, amikor a britek és franciák a XIX. századtól erre is terjeszkedtek. Mosolygóságuk azonban magával ragadó és a konfliktuskerülés eszköze.

Thaiföld, azaz Prathet Thai = a szabadság földje
Bangkok teljes neve – KrungThep Mahanakhon
Amon Rattanakosin Mahinthara Yuthaya
Mahadilok Phop Nopparat Ratchathani Burirom
Udomratchaniwet Mahasathan Amon Piman
Awatan Sathit Sakkathattiya Witsanukam Prasit

A főváros, Bangkok leghíresebb buddhista temploma a Wat Pho, a *Fekvő Buddha temploma*. Névadója a 46 m hosszú, 15 m magas aranyozott szobor, mely a földi szenvedések végét jelképezi. Jószerencsénkért aprópénzt dobálunk a szobor melletti 108 bronztálcába. Utána a gyermekmúzeumba robogunk. Megnézzük a számítógépet belülről, igluba, japán rizsházba vagy indiánsátorba bújunk, főzéssel és zenéléssel kapcsolatos játékokat játszunk.

Úszópiacra, vagy a második legnagyobb város, Chiang Mai régi részén szüleinkkel az éjszakai piacra megyünk, alkudozunk, *bát*-tal fizetünk. Csapvizet tilos inni, frissítő kókuszvizet kortyolunk. Duriánt, rambutánt, mangosztánt vagy fűszeres levest és sült szöcskét kóstolhatunk.

Cipő nélkül, ülve, evőpálcikával étkezünk. Ízletesnek találjuk a nemzeti ételt, a sültrizses, zöldséges, szószos *pad thai*-t.

Udvariasak vagyunk, akár a tahi gyerekek, akik cicás nagycsaládban élnek, és hálásan tisztelik és gondozzák szüleiket, nagyszüleiket. Az óvodában is királyhimnusszal indul a

nap, és bár tisztességtudóak a gyerekek, a nádpálcát olykor megsuhintják a nevelők, miközben írni-olvasni tanítják a kicsiket. A leggyakoribb vezetéknev a Saetang. Csak 1913 óta használnak második nevet, meg is változtatják, ha nem tetszik nekik. Régi időkben keresztnéven szólították egymást a thaiföldiek.

Nyelvük a balról jobbra olvasható *abugida* szótagírásos rendszert használja. A szavak között nincs köz, sem vessző, pont, sem nagybetű. Írásuk 44 mássalhangzót, 15 magánhangzót és több jelet tartalmaz. A jelek dél-indiai eredetűek, latin betűkre nehezen írhatók át. Rámkamheng király 1283-ban honosította meg a thai ábécét. Ekkor főzött, szárított, lapokra formált pálmalevelekre nemesfa-tollal karcolták az írást, majd kormos vízzel töltött edénybe mártották, hogy a fehér karcolást feketére fesse. Szárítás után tizenöt-húsz levélből füzetet készítettek, mielőtt a XVI. században megismerték a papírt.

Szavat di khrap = Viszontlátásra
Khunchuearai? = Hogy hívnak?

pálmalevélfüzet = phuk

Gláidtgájlájái = Aki messze van, azt elfelejtik.
Csáng! Phüakgörtnáibpá = A vadonban született a fehér elefánt. (Azaz a tehetséggel születni kell.)

Kékesi László 2003-ban megjelent első magyar-thai szótárát böngésszük. Közmondásokat, buddhista regéket, mondákat olvasunk. Árnyjátékot, *nangot* vagy bábjátékot, *hunluangot* csodálunk. Papírmáséból alkotunk, amiből az akrobatikus, pantomimes *khon* táncot járó fiúk maszkja készül. Xilofonon, dobbon, gongon játszunk. Gondolataink és lelkünk békéjéért meditálni tanulunk, ez a legerettebb helyzetben is segít nyugodtnak lenni. Erőnlétért thai-box edzésre járunk, hiszen az ökölvívó olimpikonok országában vagyunk! *Lágon*, viszlát!

Milyen évet írnak Thaiföldön a buddhista időszámítás szerint?

Összeállította: BERKI TÍMEA

ÉPÍTETT ÖRÖKSÉGÜNK

A ZABOLAI MIKES-KASTÉLY

Sepsiszentgyörgyről Kovászna felé haladva érkezünk meg Zabólára. Árnyas arborétum rejtje a varázslatos kastélyt. 1629. február 2-án itt került sor Apor Lázár és Imecs Judit lakodalmára, amelyen Bethlen Gábor fejedelem is részt vett. Kétszintes, négyzetes reneszánsz udvarházban ünnepelhettek, melyet magas sátortető fedett és tornác díszített. Később gyönyörű franciakertben sétálhattak a Mikesek és vendégeik.

Székelyföld nagy utazója, Orbán Balázs a XIX. század második felében arról írt, hogy a kastélyban tartották Háromszék gyűléseit, ráadásul 1737-ben itt írták össze a hadköteles székelyeket.

1867-ben gróf Mikes Benedek korszerűsítette az épületet. Manzárdtetőt és ott lakószobákat alakított ki, a földszint falait áttörve pedig kapubejárót nyitvatott. Az előcsarnok nem, de a kastély minden terme boltozatos lett. Egy kisebb szobában reneszánsz cserépkályha, máshol stukkók és freskók emlékeztetnek erre az időszakra, akárcsak az ormfalon a feleségével, Moser Zsófiával közös címerrük. A gróf nevét őrzi a tusnádfürdői Mikes-forrás is, hiszen szerepet vállalt a fürdőhely kiépítésében, a gyógyhatású borvizek vizsgálatában.

1910 körül Mikes Ármin vendégházat emelt a kastély mellé, és emeletes híddal, alagúttal kötötte össze azt a régi épülettel. A déli vendégszobákban a nagyurak, az északiakban szolgálók aludtak. A parkban ekkor patak, tavak, sétányok, tenispálya, terasz és virágágyások varázsolták el a tekintetet. A híres francia kerttervező, Achille Duchêne is dolgozott a látványon. A kastélypark ma természetvédelmi terület.

Mikes Ármin feleségével, Bethlen Klementinával 1944-ben, a második világháború idején menekült el Budapestre. A kastélyt 1949-ben az állam elvette, benne nyaraló, kórház, szanatórium működött. Unokájuk, Mikes Katalin grófnő az indiai, pontosabban bengáli Shuwendu Basu Roy Chowdhury de Ulpurhoz ment férjhez, és együtt igényelték vissza, majd önerőből újjáépítették fel az épületeket.

Az oszlopos, boltíves lovarda rendezvényterem. A XVII. században alapított Mikes-ménesből még az orosz cárnő, Erzsébet is vásárolt 28 lovat 1758-ban, ma pedig a 2018-ban ide telepített angol és arab telivérek, meg székely lovak csikói legelésznek itt.

Az új kastély kívül klasszicista, belül, mivel mindent elhordtak belőle, eklektikus, rengeteg felújított bútorral, visszaépített kandallóval. Ma itt lakik a fiatal Mikes család, Katalin grófnő pedig a régi nyári lakban, mely az 1889-es párizsi világkiállításon szerepelt. A régi gépház faanyagát Mikes Klementina akkor megvásárolta, és Svájcból vonattal hazaküldte Zabolára, ahol vendégház lett belőle. Ma azt Gregor Roy Chowdhury igazgatja, Alexanderé az erdőgazdálkodás. A birtokon 234 szoba, masszázs, erdei szauna, medveles, a felújított angolkertben pedig őz, vaddisznó, szarvas, medve, farkas és hiúz, gólyák, nagy kék kócsagok, mókusok, baglyok, denevérek, békák is várják az idelátogatókat.

A Mikesek birtokai közül a magyarcsesztvei kastély elpusztult, a tordaszentlászlói és azonit házasság által birtokolták, a nagydebreci száz éve eladták. A bodolai kastélyt visszaigényelték, a zágoniban múzeum és vendégház működik.

**Melyik híres Mikes volt fejedelmi titkár?
A kastélyban született „Erdély Széchenyje” is,
kicsoda ő?**

**Ha szorgalmasan válaszoltok a rovat kérdéseire,
év végén könyvjutalomban részesültök.**

Itt sétálhattok a zabolai kastély kertjében. ▶▶

Összeállította: BERKI TÍMEA
Illusztráció: STARMÜLLER BORÓKA

GURULÓ ÁLMOK

1. rész

Ismerek egy várost, városban egy utcát, utcában egy citromsárga, magas épületet, épületben az első emeleti folyosó végében egy szobát, szobában egy kislányt, a neve Ingrid. Kilencéves, kissé dundi, göndör hajjú, babaarcú lányka. Lábán felemás zoknival ül az ágya szélén, és vár.

Ő mindig vár, ez a fő időtöltése. Kezében két szem cukorka: egyik zöld, másik lila papírban. Szorongatja, meg-megtapintja, majd óvatosan kibontja mind a kettőt, s egyszerre falja be őket. Kényelmesen elférnek a szájában. Ráérintően, békésen szopogatja.

Anikó néni, a nevelőnő lép a szobába, ugyanis még nem említettem, hogy Ingrid intézetben él, nemcsak azért, mert árva, hanem mert születése óta vak is.

Kint az épület cégtábláján ez áll: VAKOK ÉS LÁTÁSSÉRÜLTEK ÁLLAMI ISKOLÁJA. Láttál már vak gyereket? Ő is hozzád hasonló kisember. De szeme nem érzékeli a fényt, amit a tied befogad, s nincs fogalma a színekről, miket te könnyen felismersz. A világtalan befele lát. Látja, hogy mi lötyköl a lelked alján. A csöndet is látja, nemcsak hallja, mert az is mindig ott lapul valaminek a belsejében. Ezért, ha egy vak gyerek azt mondja neked, hogy látja a fiókban szuszogó csöndet, ne neved ki, hanem higgy neki.

Anikó néni lép a szobába. Tiszta pizsamát hoz, átadja Ingridnek, és részletesen elmeséli,

milyen minták vannak a nadrágon, a felsőrészen. Aztán kimegy.

Ingrid a paplan alatt fekszik, szorosán magához öleli kissé kopott, pepita mellényes macskóját. Nemsokára elalszik. Álmában sok-sok anyukája van. Megsokszorozódik az egyetlen anyukája, mindenütt ő van: az álombeli ház minden szobájában, minden szegletében, az udvaron, a virágoskertben, a diófa alatt, sőt a báránnyelűket is ő terelgeti az égen, a hófellegek selymes tollpíhéit ő gondozza, az esőfelhők arcáról ő törölgeti a könnyet. Ingrid lubickol a szeretetében.

A valóságban nincs senkije ennek a kislánynak. Senki nem látogatja, jobban mondva valaki mégis. Egy bizonyos Sára néni el-eljön, és sétálni viszi vagy édességet hoz neki. Olyankor Ingridet megérinti a boldogság lebegő érzése, átsuhan rajta, mint karácsonyi angyal a város fölött. Legtöbbször azonban szomorúan üldögél a harmadikosok osztálytermében, a padra hajtja a fejét és ábrándozik.

Vágyakat ereget az ég felé. A kisméretű vágyak arról szólnak, hogy bárcsak sok-sok játék volna: éneklő baba, vakkantó kutya, bégető bárány, puha és bársonyos tapintású kisállatok, guruló labdák, építőkockák, és egy zsák édessége is. A zsák feneketlen legyen, soha ne fogyjon ki belőle a cukorka, a csoki, a nápolyi, a keksz, a zselé.

A nagyméretű vágyak arról szólnak, hogy bárcsak őt is szeretné valaki, ne csak munkaidőben, mint a nevelőnő vagy a délutáni kapusbácsi, hanem mindig, folyamatosan, megszakítások nélkül. Ne ráncigálják a felnőttet, ha türelmetlenek, ne siettessék evés közben, ne csak akkor simogassák a fejét, mikor éppen jókedvük van. A legeslegnagyobb vágy miről szólhat? Kitaláltad: bárcsak láthatna, és ha látna, először is az égre nézne.

(Folytatjuk)

MÜLLER KATI rajza

TANODA ÉS ISKOLA

A szógyerekek is szeretik a mesét, épp úgy, mint ti. Legjobban azt, ami róluk szól. Ilyenkor szeptemberben szóország egyik legöregebb és legbölcsebb lakója, *tan*-apó maga köré gyűjti népes családját, sőt idegenből származó, de rokonlelkű pereputtyát is, és mesél nekik a *tanulás* csodájáról.

– Nincs a tanulásban semmi csoda.

Nehéz és unalmas – zsémbelt az *iskolába fáj a lába* szólás.

– Csak az a jó benne, hogy *hazamenni nem fáj semmi* – kuncogtak az apróságok, de *tan*-apó nem ma kezdte a *tanítást*, tudta, hogy minden *tanuló* a kíváncsiságtól táltosodik meg, ezért belement a játékba.

– Itt egy darab szalonna, kenjétek meg az *iskola* oldalát, hadd vigyék el a kutyák! Kell a csodának! Régen sem volt.

– Ha nem volt *iskola*, hol *tanultak* a gyermekek? – ámult a hallgatóság.

– Erdőn, mezőn, szántóföldön, halászcsonakban vagy munkapad mellett. A felnőttektől *tanultak meg* dolgozni, életben maradni. Írni, olvasni csak a papok tudtak és a műveltebb nemesek – latinul. Ez volt a hivatalos nyelv nemcsak nálunk, hanem Európa legtöbb országában. Latin nyelvűek voltak az első *iskolák* is. Nem csoda hát, ha az *iskolával*, *tudománnyal* kapcsolatos

szavak egész seregét a latinból vették át az európai nyelvek, vagy a görögből, latin közvetítéssel. Ilyen maga az *iskola* (schola) szó is.

Itt elakadt *tan*-apó szava, mert *tanoda* hirtelen lekevert egy nyaklevest *iskolának*:

– Miattad felejtettek el engem!

Egy perc sem telt bele, és éktelen

szócsata kerekedett: *toll pennát*, *író ceruzát* szurkálta, *tanár* cibálta *professzor* haját, *számtan matematikával*, *természetismeret biológiával* birkózott, az öreg *tintatartó* kupán vágta *kalamárist*.

– Csönd legyen! Szilencium! – dörrent rájuk *tan*-apó. – *Tanoda*, illene tudnod, hogy belőlem származol, a töved ősi, de te magad fiatalabb vagy *iskolánál*. Ő nyolcszáz éve nyelvünk része, téged a nyelvújítók alkottak kétszáz évvel ezelőtt az *óvoda*, *iroda*, *uszoda*, *lövölde* mintájára. Tehát te próbáltad őt kiszorítani – sikertelenül. *Írón*, *tanonc* és *tanár* is csupán 200 éves, de *tanít*, *tanító*, *tanul*, *tanulság*, *tanács* talán azóta létezik, mióta az első magyar apa vadászni *tanította* fiát, az első bölcs *tanácsot* adott, és az első magyar gyermek *tanulni* kezdte az életet.

Tanodában vagy iskolában, magyarul vagy latinul, igaz a mondás: *Non scholae sed vitae discimus*. Nem az *iskolának*, az *életnek tanulunk*.

SZÓLJ, SZÁM!

1. Gyűjtsetek rokon értelmű szavakat, szókapcsolatokat, amelyek jelentése: **tanul** és **tanuló**.
2. Az **iskolához** sok közmondás fűződik. Lássuk, hányat találtok.

Kedves Nyelvőr vitézek, várjuk az egyéni és csoportos megfejtéseket papíron vagy elektronikus levélben! Szorgalmatokat havonta 2-3 díjjal, tanév végén 3 Szólj, szám!-nagydíjjal és sok Nyelvőr-díjjal jutalmazzuk.

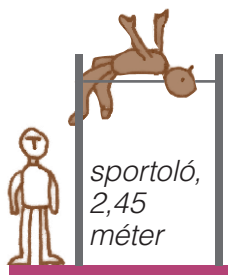
**HAVONTA
ÉS ÉV VÉGÉN
DÍJAKAT
SOR SOLUNK KI!**

A negyedikesek minden helyes válasszal pontot gyűjtenek az országos Kőrösi Csoma Sándor Anyanyelvi Vetélkedőre. Tavaly 114 negyedik osztály vett részt játékunkban. Az idén sem lehettek kevesebben!

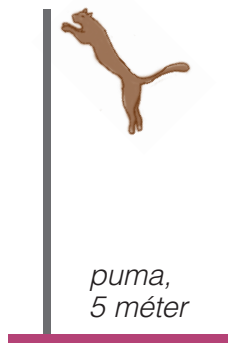
ILYEN A SPORT REZEG A LÉC

MÜLLER KATI rovata

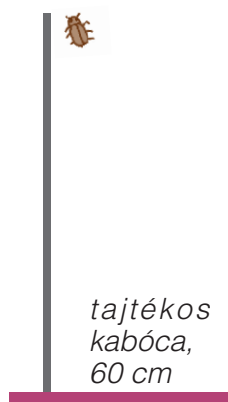

Az atlétika futó, gyalogló, ugró és dobó vagy lökő sportágak összefoglaló elnevezése. Ugrani többféleképpen lehet. Az idei Napsugár-Öttusa bajnokságon Baloga Dániel Krisztián, a kolozsvári Báthory Líceum Sárkányok csapatának tagja ugrotta a leghosszabbat: több mint két métert. Csapatársai is nagyon ügyesek voltak, így megnyerték a bajnokságot. A rajzon látható Sári már a jövő évre gyakorol. De vajon mekkorát ugranak a profi sportolók?

A helyből való távolugrás ma már nem olimpiai versenyszám, csak a nekifutásból történő. 40 méter futás után elrugaskodva, homokkal töltött gödörbe kell ugrani, ahol jól látszik a nyom. A jelenlegi világcsúcsot 1991 óta az amerikai Mike Powell tartja, 8 méter 95 centiméterrel. A hármasugró egymást követően háromszor ugrik. Az első két ugrás azonos, a harmadikat az ellenkező lábáról indítja. A brit Jonathan Edwards 1995 óta veretlen. Ő ekkor a götebörgi világbajnokságon 18 méter 29 centimétert ugrott.

Ugrani fölfelé is lehet. Az afrikai maszáj harcosok ugrása hagyományos tánc és szertartás. Ez egyfajta verseny, ahol a magasba ugrálnak. Ez nem csupán látványosság, hanem a bátorságot, az erőt és a közösség egységét kifejező esemény. A helyből való magasugrás ma már nem olimpiai sportág. Nekifutásból két állvány között elhelyezett lécz felett kell átugrania a magasugrónak, anélkül, hogy a léczet leverné. Az ugró a lécz túloldalán habszivacs dombra esik. A világcsúcsot 1993 óta a kubai Javier Sotomayor tartja 2 méter 45 centi magas ugrásával.

Kezdetben a léczre merőlegesen futva, lábukat felkapva ugrottak. Később ollózó technikával. Az 1968-as mexikói olimpián Dick Fosbury amerikai magasugró köríven futva közelítette meg a léczet, majd ugrás közben a hátára fordult. Ehhez elengedhetetlen a habszivacs érkezőhely. A sportágban ma már ez a bevett módszer.

Az állatvilágban a puma, az oroszlán, a kenguru, az impala a legjobb ugrók. A delfinek 3,5 méterrel a víz fölé ugranak, ha úgy tartja kedvük. A legügyesebb ugró a 10 milliméteres tajtékos kabóca. Ő súlya 414-szeresének megfelelő ugróerővel több mint hatvan centire ugrik. Az átlagosan 180 centis ember testsúlya 2-3-szorosának megfelelő erővel nagyjából 240 centiméter magasra ugrik, feltéve, ha a nemzetközi élmezőnyben sportol. Gyuri arányos rajzot készít, azon csodálja a kabóca ügyességét.

A HÓNAP KÉRDÉSE

A magasugrásnak több eleme is bekerült a köznyelvbe. Mire mondjuk azt, hogy alacsonyra vagy magasra tették a léczet?

HARMADIKOSOK, FIGYELEM!

Sportoljatok a Napsugárral! Nevezetek be a Napsugár Öttusa Bajnokságra! A nevezés feltétele: a sportrovat kérdéseire beküldött legalább 3 válasz. A válaszokat a naps.ziv@napsugar.ro címre várjuk, de postázhatjátok, vagy odaadhatjátok terjesztőinknek is 2026. január 31-ig.

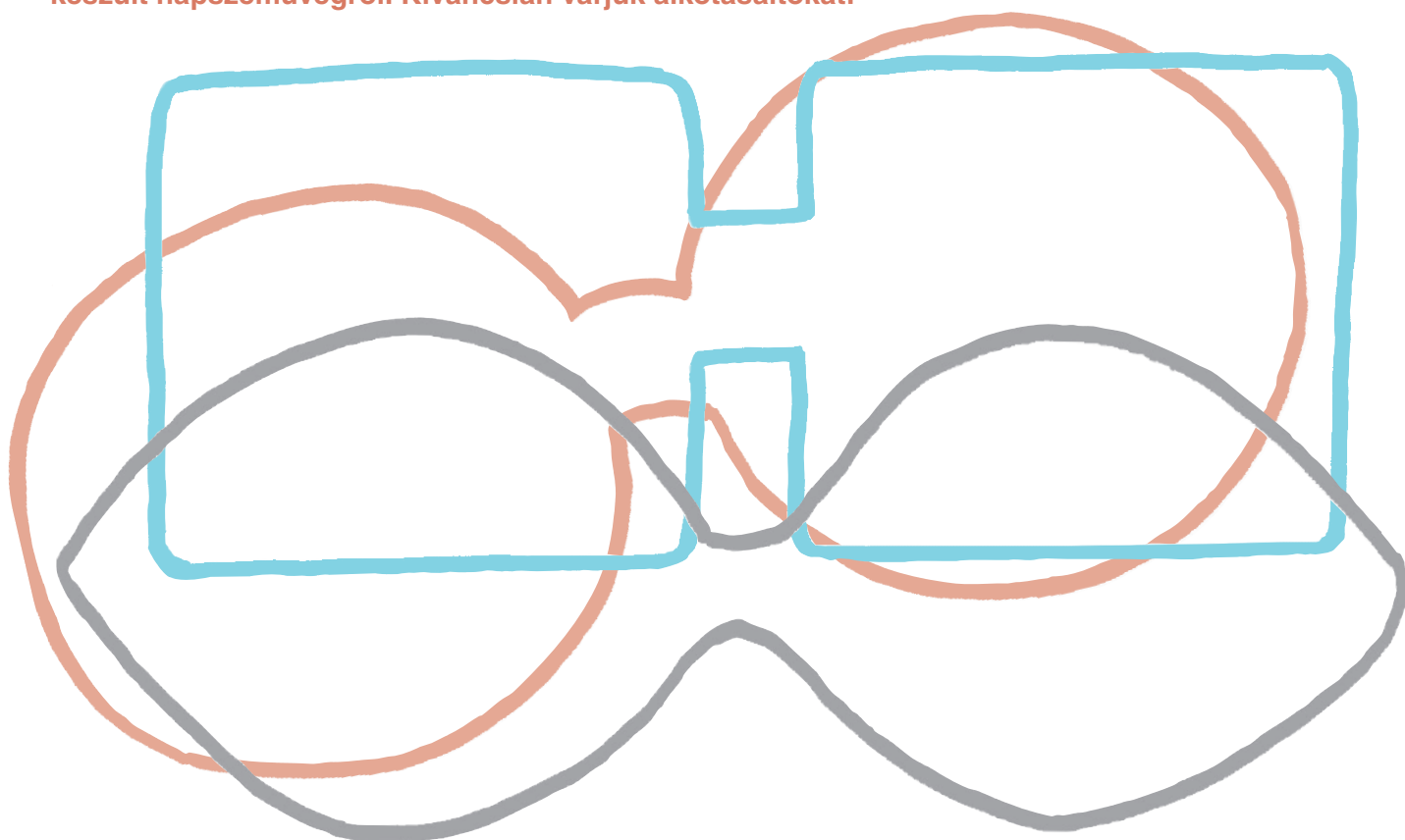
MASZAT MŰVÉSZ MŰHELYÉBEN NYÁRI EMLÉK-SZEMÜVEG

Mivel töltötték a nyári vakációt? Hol jártatok, mit láttatok? Milyen szemüvegen keresztül nézitek a világot, emlékeztek a vakációs élményekre?

MASZAT MŰVÉSZ FELHÍVÁSA

Az alábbi mintákat egy rajzlapra felnagyítva, tervezetek nagyméretű napszemüvegkeretet. A lencsékre rajzoljátok rá kedvenc nyári élményeteket. Használjatok színes filctollat, zsírkrétát. Vágjátok ki a napszemüveget, majd kartonból, lécből ragasszatok neki szarát, díszítsétek ki. Ilyen szemüveges fényképet küldjétek be magatokról, vagy az elkészült napszemüvegről. Kíváncsian várjuk alkotásaitokat!

Ezek a szemüvegek
Bárdos Réka, kolozsvári
tanítónő osztályában készültek.

Összeállította: BAK SÁRA

▲▲▲▲▲
**HAVONTA
ÉS ÉV VÉGÉN
DÍJAKAT
SOR SOLUNK KI!**

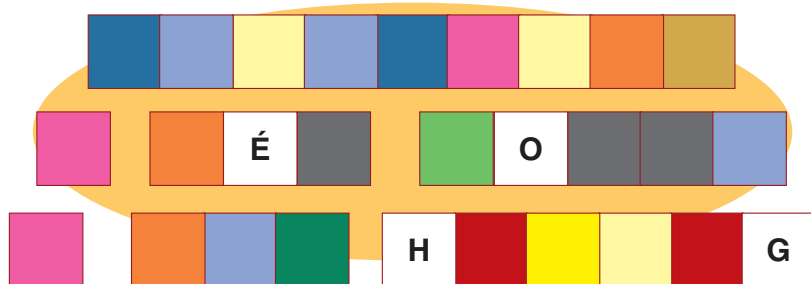
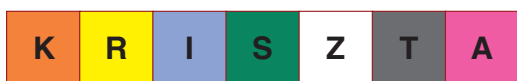

TALÁLD KI!

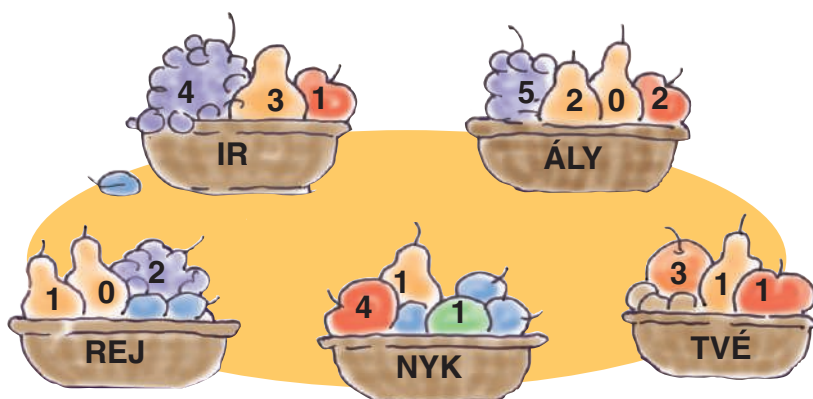
MÜLLER KATI rovata

A megfejtéseket
a 26. oldalon találod.

1 Négy gyerek – Laci, Eta, Móni és Kriszta – előbb a nevét, majd a nyár folyamán elolvasott könyvek címét írta le, minden betűt azonos színű alagra. Vajon mit olvastak?

2 Mindegyik kosár értéke a gyümölcsökön levő számok összege. Rendezd őket növekvő sorrendbe, és olvasd össze a kosarak betűit. Egész évben jó barátod, játszótársad lesz ő.

3 Melyik közmondást rajzoltuk le? Mit jelent? **Madarat, embert**

NEVESS VELEM!

A kis elsős hazaér az iskolából.

– Na, milyen volt az első nap? – kérdezi az anyukája.
– Első nap!? Hát holnap is kell menni?

– Anya, az iskolában azt mondják, hogy folyton hazudok.

– De Peti, te még nem is jársz iskolába!

– Peti, mondj egy tagadó mondatot – szól a tanító néni.

– Gyuri megette az uzsonnát.

– Hol van itt a tagadás?
– Gyuri tagadja.

– Gyerekek, mit mond a tehén? – kérdi a tanító néni a kis elsősöket.

– Múúúú – érkezik a válasz.

– És a kutya?
– Vau, vau!

– Hát az egér?
– Klikk, klikk – kiáltja be Peti.

– Peti, melyik óceán ez? – kérdezi a tanító néni a térképre mutatva. Peti hallgat.

– Helyes! Ez a Csendes-óceán!

– Mi volt ma az iskolában?

– Egyedül én jelentkeztem, amikor a tanító néni kérdezett.

– Ügyes! Na, és mi volt a kérdés?

– Ki törte be az ablakot?

REJTVÉNY- PÁLYÁZAT

- Képzeld, ma megtanultunk írni – meséli a kis elsős az első iskolai nap után.
- Na, és mit írtatok? – kérdezi az anyukája.
- Azt nem tudom – mondja a gyerek –, majd a rejtvény megfejtése szerint folytatja válaszát.

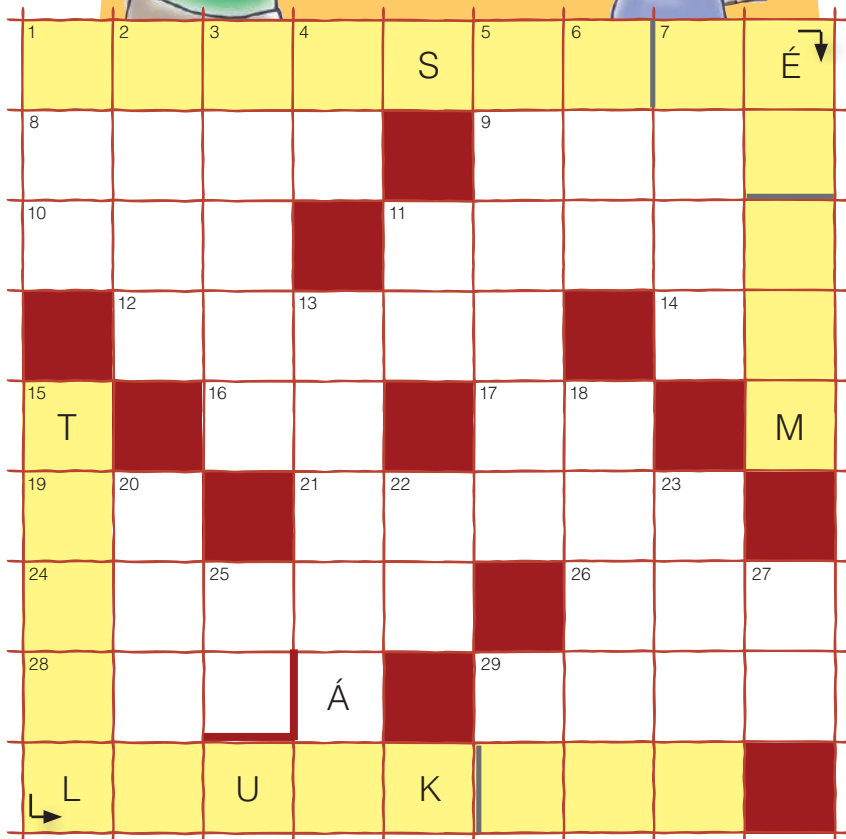
A rejtvény megfejtését, a mel-
lékelt vicc csattanóját küldd el
nekünk, és pályázz meghirdetett
díjaink valamelyikére.

VÍZSZINTES

1. A megfejtés első része

- Fentről lenyújt
- Éppen csak
- Elvisel, kibír (pl. fájdalmat)
- ...-szomjan (éhesen)
- Redőny az ablakon
- Kezdődik a zene!
- ..., a nagy varázsló (mese)
- Réti Endre monogramja
- Rangjelző
- Pénzt bankszámlára küldő
- Bruttó ellentéte
- Festi a közepén!
- Kezdetben unitárius!
- Város régi negyede

VAJNÁR ILONA rejtvénye

FÜGGŐLEGES

- Tüzet szüntet
- Fentről lekerget
- Lengyelország fővárosa
- Juttat
- Természet, idegen szóval
- Illetve, röviden
- Tárgyra vonatkozó kérdés (két szó)
- Létezik
- Későbbi időpontban
- 15. A megfejtés második része**

- Kezdetből fogva
- Alul
- Állóvíz
- Régiség (ÓSÁG)

- Te meg ő
- Citrom közepe!
- Ónodi Márta monogramja

A pályázati feladat megoldói közt Rejtvénykirály havonta és év végén könyvjutalmat sorsol ki. Küldhetitek egyénileg vagy az osztály nevében közösen, villámpostán, levélben vagy terjesztőink segítségével. Havonta 5 kisebb, év végén 5 nagydíjat sorsolunk ki.

E havi díjazottak: Polgár Kristóf, Gyergyóditró; Lőrincz Regina, Kápolnásfalva; Tőke Tamás, Csíkszereda; a nagyváradi Szent László Líceum IV. A osztálya; a seprődi IV. osztály.

**HAVONTA
ÉS ÉV VÉGÉN
DÍJAKAT
SOR SOLUNK KI!**

TI KÜLDTÉTEK

Kedves Napsugár és Szivárvány! Számunkra Ti nem csupán gyermekirodalmi folyóiratok voltatok, hanem kedves barátok, akik öt éven át hónapról hónapra megajándékoztak bennünket varázslattal, nevetéssel és szívhez szóló történetekkel. Oldalaitok között nőttünk fel!

László Enikő tanító néni és tavalyi IV. D osztálya **Marosvásárhelyről**, az Európa Általános Iskolából

A **sepsiszentgyörgyi** Váradi József Iskola tavalyi IV. D osztályosai, **Szabó Ágnes** vezetésével meglátogatták szerkesztőségünket. A tőlük kapott Napsugár-könyvből válogattunk:

Napsugár, az nagyon jó,
menő és informáló.

Olvasd el hát boldogan,
megéri, garantáltan!

Rákosi Zalán

A Napsugár nagyon jó,
gyerekeknek az való.
Várom már a folytatást,
mi jön még, és mi vár rám?

Bán Andrea

▲▲▲
Baki-Jákó Apor

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy író. Nagyon szerette a gyerekeket, sokat írt róluk és nekik. De nem akarta megmutatni senkinek, félt, hogy kigúnyolják. Egy nap úgy döntött, hogy megmutatja, de csak a gyerekeknek. Nem gúnyolták ki, sőt imádták. Úgy gondolta, hogy összeszerkeszti egy folyóirattá. Észrevette a gyerekeken, hogy amikor rossz idő van, szomorúak, de amikor süt a nap, akkor vidámak. Azt a nevet adta a folyóiratnak, hogy Napsugár. A nap sugara is felvidítja a gyerekeket, mint a folyóirat. Azóta a folyóiratot Napsugárnak nevezzük.

Vinkler Ábel

◀◀
Pozsár Máté-Bence

Kora reggel felébredtem,
a ház teraszára kimentem.
Dalolnak a madarak,
a tücskök a fűben játszanak.

Amikor a nap sugara rám ragyog,
akkor én focizni indulok.
Biciklimre felpattanok,
a pályáig tekerek, mint a nagyok.

A barátaim ott már várnak,
a csapatok készen állnak.
Engem választottak kapitánynak.
Napnyugtáig játszadoztunk,
a győztes kupát mi kaptuk.

Cherchez-Vári Milán

◀◀
Pete Kármén Ivett

A **nagyvárad**i Szacs vay Imre Iskola IV. SbS osztálya és tanítók, **Körtvélyesi Kinga** és **Petyár Ágnes** kötetnyi rajzzal és verssel kedveskedett nekünk.

Lassan lemegy már a nap,
elbújik a domb alatt.
Megveti a felhőágyát,
Felveszi narancssárga pizsamáját.

A tücsök-kórus készülődik,
hangjukat melegítik,
Tücsök Tamás elkezdte,
hegedűjét pengeti.

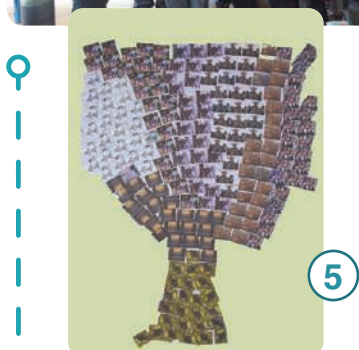
A házakban fény gyúl már,
becsukódik sok kis zár.
Vacsorázik az egész ház,
pulykacombot, mit is mást!
◀◀ **Kaloczkai Adrienn** verse és rajza

KÓSZABÓSZÁ

postát bont

Az elmúlt tanév legszebb Napsugár-bélyeggyűjteményeiből válogattunk: **Kend**, Fazekas Tímea Julianna osztálya (1); **Nagybánya**, N. Iorga Iskola, Moni Edit osztálya (2); **Csíkszentdomokos**, Márton Áron Iskola, Szabó Szidónia osztálya (3); **Felsőbánya**, Laurán Angéla osztálya (4); **Marosvásárhely**, Dr. Bernády György Iskola, Szász Erika osztálya (5).

A Napsugár illyefalvi gyermek-táborában idén is olvastunk, népdalt énekeltünk, batikoltunk, lovat, babát készítettünk, kirándultunk, és minden örömmünket, bánatunkat bemondtuk este a Szikra-tévében. Köszönjük a táborozást!

APÁCZAI 400

A Találd ki! feladatok megfejtései:

1. Micimackó, A két Lotti, A kis herceg; 2. Rejtvénykirály;
3. Madarat tolláról, embert barátjáról: az ember jellemére a barátaiból is következtethetünk.

Minden hónapban vágjátok ki, és ragasszátok az osztály gyűjtőlapjára a bélyeget. Áprilisban küldjétek el a névsorral és tanítótok nevével együtt. Értékes jutalmat nyertek vele.

NAPSUGÁR - SZIVÁRVÁNY KÉPTÁR

Képzőművész munkatársaink képeslapjaiból az induló tanévben is küldünk azoknak az olvasóinknak, akik rendszeresen írnak, rajzolnak nekünk.

Gyűjtsd te is!

Májusban emlékezetes író-olvasó találkozóra került sor Szabó Róbert Csaba íróval. Betekintést nyertünk az írás kulisszatitkaiba, a diákok bemutatták A cipzárkovács című regény alapján készített lapbook-okat, majd az író dedikálta könyveit.

Szigeti Anna-Mária és a IV. D osztály a marosvásárhelyi G. Coşbuc Iskolából.

Élt egyszer egy medve magányosan az erdőben. Nem volt családja, de még barátai sem voltak. Egy nap, amikor az erdőben sétált, látta, hogy Sün Soma siet valahova.

– Sün Soma, hova sietsz?
– Megyek az erdei iskolába!
– Még sose hallottam róla! – mondta a medve.

– Pedig nagyon jó az iskola. Próbáld ki!
Este a medve korán lefeküdt, és nagyon hamar elaludt. Reggel olyan boldogan kelt ki az ágyból, hogy a sietségben nem tudta, mit tegyen a táskájába. Kiment a házból, és látta, hogy mindenki akkor indul.

Beért az iskolába, és leült egy padba. Bejött a tanár bácsi, és elkezdtek tanulni. A medvének nagyon tetszett az első nap.

A második nap összebarátkozott Róka komával. A többi napokon csak vele játszott. Egy nap adott neki egy barátságkarkötőt, s attól kezdve ő lett a legjobb barátja.

Rácz Gál Sára, Bors

Fábián Baricz
András,
Zeteváralja

Erdő mélyén kicsi ház,
ilyent máshol nem találsz:
repkény fut a kőfalán,
ablakain régi rács.

Kéményén egy cserepecske,
ott lakik a verebecske.
Kőlépcső visz felfele,
kőlépcső visz lefele.

Boldog, aki benne él,
mert a természet vele él.
Nézz be te is, ha rátalálsz,
itt engem mindig megtalálsz.

Ferencz Katalin, Iohos Evelyn,
Stan Irisz, Hunyadi Réka,
Torda

Székelly
Emília,
Maros-
vásárhely

György Réka,
Csíkszent-
domokos

Nyitrai-Tunyogi
Zsófia,
Kolding, Dánia

ALMA MATER

APÁCZAI CSERE JÁNOS ELMÉLETI LÍCEUM KOLOZSVÁR

400 éve született Apáczai Csere János. A XVII. századi tudós kolozsvári, hollandiai tanulmányai után Kolozsvárra érkezik, ahol az iskolák feletti szükséges voltáról értekezik, és a diákok oktatásának elősegítésére törekszik. A Farkas utcai templom szomszédságában található, mai Király utcai iskola 1919-ben református leánygimnázium volt. Ma Kolozsvár egyik legnépszerűbb intézménye.

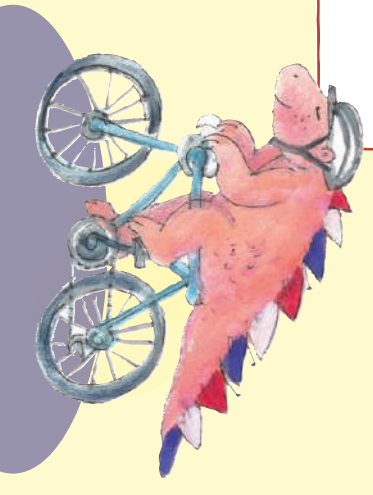
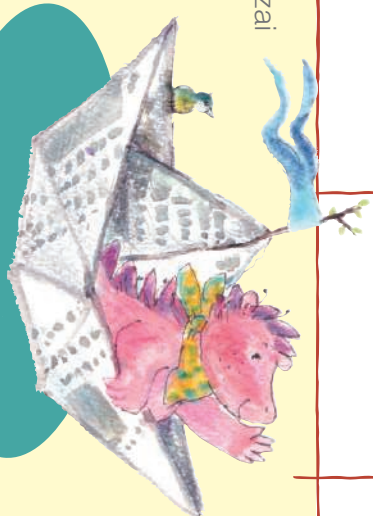
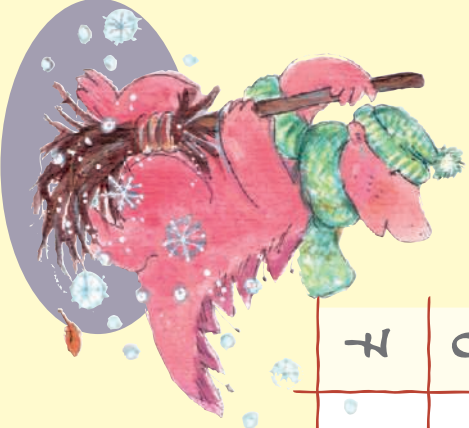
Drága gyermekeid, hazánk reményei már bölcsőjüktől fogva a tudatlanság feneketlen örvényébe merülnek, és így felnőtt korukban sem látják meg soha a világosságot, sem saját javukat, sem a haza javát. Még egyszer mondom hát, serkenj fel, és állíts alsó iskolákat!
(Apáczai Csere János kolozsvári beköszöntő beszéde, 1656)

JÁNOSI ANDREA rajza

NAPSUGÁR órarend

BAK SÁRA rajzai

	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA	CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					